

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 25 lipca 2024 r.

Znak sprawy: DOS.zs.058.19.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedź na interpelację nr 3217 Posła Daniela Milewskiego

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 3217¹ w sprawie roli innowacji społecznych na obszarach wiejskich w Polsce, przekazuję poniższe informacje.

Ad 1, 2, 3. Inicjatywy realizowane w celu wspierania innowacji społecznych na obszarach wiejskich, środki finansowe na rozwój innowacji społecznych na terenach wiejskich oraz monitorowanie skuteczności wdrażanych innowacji społecznych
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027)

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) jako Instytucja Zarządzająca PS WPR 2023-2027, realizuje szereg działań mających na celu poprawę życia na obszarach wiejskich, w tym poprzez wzmocnienie konkurencyjności polskich gospodarstw i przedsiębiorstw działających na obszarach wiejskich. Wśród działań mających na celu rozwój i wsparcie społeczności wiejskich, można wyróżnić działania związane z wdrażaniem innowacji, wśród których można wskazać m.in. dywersyfikację gospodarki wiejskiej, cyfryzację i innowacje technologiczne, zarządzanie lokalne i rozwój społeczny, edukację i rozwój kompetencji.

Ogólny budżet PS WPR 2023-2027 realizowany jest ze środków pochodzących z Unii Europejskiej - 17,3 mld euro w ramach I filaru WPR i 4,7 mld euro w ramach II filaru

¹ Interpelacja z 10.06.2024 r.

WPR. Wydatki związane ze wsparciem na rzecz rozwoju obszarów wiejskich dodatkowo współfinansowane będą ze środków krajowych (planowane ponad 3,2 mld euro).

W ramach PS WPR 2023-2027, skuteczność wdrażanych innowacji społecznych na terenach wiejskich monitorowana jest za pomocą kilku metod i narzędzi, m.in. przeprowadzane są regularne badania i ewaluacje programów. W ramach programów innowacyjnych tworzone są również systemy monitorowania i raportowania, które śledzą postępy i wyniki w czasie rzeczywistym. Instytuty badawcze podległe Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, sieć wyspecjalizowanych doradców rolniczych, lokalne jednostki administracyjne i organizacje pozarządowe dostarczają regularnych raportów na temat wdrażania i efektów innowacji społecznych. Ważnym elementem monitoringu jest informacja zwrotna od beneficjentów i społeczności lokalnych, korzystających z wdrażanych innowacji.

Krajowy Plan Odbudowy (KPO)

Innowacje na obszarach wiejskich, w szczególności dotyczące nowych technologii, mogą być narzędziem ograniczania negatywnych skutków zmian demograficznych czy migracji, zwłaszcza młodych osób, do większych ośrodków miejskich. Nowe technologie ułatwiają pracę, co może stanowić zachętę dla młodych ludzi do pozostania na obszarach wiejskich i prowadzenia działalności rolniczej. Jednym z działań, wspierających inwestycje rolników w nowe technologie, jest refundacja części poniesionych kosztów na zakup rozwiązań tzw. rolnictwa 4.0, które pomogą w prowadzeniu ich gospodarstw. Całkowita kwota przewidziana na ten zakres wsparcia po I rewizji KPO to 492 mln. zł.

Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027

Umowa Partnerstwa stanowi realizację krajowych dokumentów takich jak Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju oraz sektorowych, w tym Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Łączna kwota, którą będzie można przeznaczyć na realizację projektów w całej Polsce, wynosi 76 mld euro. W ramach polityki spójności poprzez właściwe programy krajowe i regionalne zostanie przeznaczonych ok. 10 mld euro na wsparcie obszarów wiejskich we wszystkich celach polityki. Wsparcie to będzie komplementarne do działań adresowanych do rolników, zawodów rolniczych, produkcji rolnej i infrastruktury gospodarstw rolnych przewidzianych w PS WPR 2023-2027.

W programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS), realizowane jest wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności

dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Szacuje się, że w ramach FERS na rzecz rozwoju obszarów wiejskich zostanie przeznaczony ok. 250 mln euro.

Ad 4. Działania na rzecz kobiet i osób starszych na obszarach wiejskich, mające na celu ich aktywizację społeczną i zawodową

MRiRW realizuje różne działania skierowane do kobiet i osób starszych na terenach wiejskich, mające na celu aktywizację społeczną. Wśród nich wskazać można np. pomoc finansową z budżetu państwa na realizację celów statutowych kół gospodyń wiejskich, obejmującą m.in.: działalność społeczno-wychowawczą i oświatowo-kulturalną w środowiskach wiejskich, działalność na rzecz wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości kobiet, działania na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet oraz rozwój kultury ludowej, w tym w szczególności kulturę lokalną i regionalną.

W ramach poprawy dostępności do usług społecznych na obszarach wiejskich prowadzone są prace mające na celu umożliwienie na bazie gospodarstwa rolnego świadczenie usług opiekuńczych, m.in. dla osób starszych, w ramach tzw. gospodarstwa opiekuńczego. Gospodarstwa opiekuńcze są alternatywą dla opieki instytucjonalnej, są również odpowiedzią na wyzwania demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa na obszarach wiejskich.

Ad 5. Przeszkody w realizacji innowacji społecznych na obszarach wiejskich

Skuteczna realizacja innowacji społecznych na obszarach wiejskich jest możliwa tylko dzięki synergicznemu podejściu i współpracy rolników z rządem, samorządem, przedsiębiorcami i przedstawicielami instytutów badawczych. Istotne są przy tym działania zarówno rządu, jak i samorządów, skierowane na rozwój infrastruktury technologicznej, edukację mieszkańców wsi (szkolenia, warsztaty), wymianę dobrych praktyk i nawiązywanie współpracy np. przy wykorzystaniu platform online, doskonalenie kadr doradczych i kompleksowe doradztwo rolnicze. Istotnym również jest ścisła współpraca pomiędzy wszystkimi politykami publicznymi mogącymi mieć wpływ na rozwój małych miejscowości wiejskich.

Ad 6. Poprawa dostępu do usług publicznych na terenach wiejskich poprzez innowacje społeczne

Innowacje społeczne mogą znacząco poprawić dostęp do usług publicznych na terenach wiejskich poprzez promowanie współpracy lokalnych społeczności i wykorzystanie

nowoczesnych technologii. Możliwe jest to dzięki instrumentom finansującym te działania, tj. programom wspierającym projekty, które wprowadzają nowe rozwiązania w dziedzinie transportu, cyfryzacji, edukacji i opieki zdrowotnej. Przykładowo PS WPR 2023-2027 – kładący m.in. nacisk na rozwój infrastruktury – sprzyja integracji społecznej i ekonomicznej wsi z resztą kraju.

Ad 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami w zakresie wdrażania innowacji społecznych na obszarach wiejskich

Instytucja Zarządzająca PS WPR 2023-2027 współpracuje z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami, np. w ramach prac Komitetu Monitorującego PS WPR na lata 2023-2027, w skład którego wchodzi przedstawiciele strony społecznej, tj. organizacji społecznych, związków branżowych, lokalnych grup działania, NGO.

Drugim przykładem stałej i usystematyzowanej współpracy z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami w zakresie wdrażania innowacji społecznych na obszarach wiejskich są powołane grupy tematyczne w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+, tj.: Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR) - sieć tematyczna wspierająca wdrażanie innowacji w rolnictwie, leśnictwie, produkcji żywności i na obszarach wiejskich oraz Grupa tematyczna do spraw podejścia LEADER (GTL), której głównym celem jest wymiana wiedzy oraz ułatwienie współpracy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi we wdrażaniu interwencji LEADER.

Z wyrazami szacunku

z. up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Michał Kołodziejczak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych